

DUALE MASTEROPLEIDING
KUNST- EN CULTUURWETENSCHAPPEN
FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0721

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE DUALE MASTEROPLEIDING KUNST- EN CULTUURWETENSCHAPPEN VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	23
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	25
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	26
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	27
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	28

Dit rapport is vastgesteld op 10 december 2019.

RAPPORT OVER DE DUALE MASTEROPLEIDING KUNST- EN CULTUURWETENSCHAPPEN VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen: Dramaturgie

Naam van de opleiding:	Kunst- en cultuurwetenschappen: Dramaturgie
CROHO-nummer:	60828
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	90 EC
Afstudeerrichtingen:	Duale master Dramaturgie (NL) Professional Master International Dramaturgy (ENG)
Locatie:	Amsterdam
Variant:	duaal
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Kunst en Cultuur aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 15, 16 en 17 mei 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 28 januari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC) beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. J. (Jan) Baetens, hoogleraar Algemene Literatuurwetenschap en Culturele Studies aan de KU Leuven (België) [voorzitter];
- Prof. dr. P.B.M. (Paul) van den Akker, hoogleraar Kunstgeschiedenis aan de Open Universiteit;
- Prof. dr. K. (Karel) Vanhaesebrouck, hoogleraar Theater- en Cultuurgeschiedenis aan de Université Libre de Bruxelles (België);
- Prof. dr. H.J.G. (Henri) Beunders, hoogleraar Ontwikkelingen in de Publieke Opinie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. M. (Mark) Delaere, gewoon hoogleraar Musicologie aan de KU Leuven (België);
- M. (Mirjam) Deckers BA, masterstudent van de research master Arts & Culture aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- Prof. dr. A. (Ann) Rigney, hoogleraar Comparative Literature aan de Universiteit Utrecht [referent].

Het panel werd ondersteund door dr. F. (Fiona) Schouten en P. (Petra) van den Hoorn-Flens MSc die optraden als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC) aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Kunst en Cultuur. Van februari 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 34 opleidingen aan 10 universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Leiden, Open Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen, Maastricht University, Universiteit van Amsterdam, Tilburg University, Radboud Universiteit, Universiteit Utrecht en Vrije Universiteit Amsterdam.

Het cluster Kunst en Cultuur heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. Fiona Schouten begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Dr. Fiona Schouten, Petra van den Hoorn MSc en dr. Jesseka Batteau traden op als secretaris in het cluster.

Het visitatiepanel

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden. Het volledige visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. J. (Jan) Baetens [voorzitter]
- Prof. dr. A. (Annick) Schramme [voorzitter]
- Prof. dr. P.B.M. (Paul) van den Akker
- Dr. J. (Jeroen) Boomgaard
- Prof. dr. R.L. (Rosemarie) Buikema
- Prof. dr. A.S. (Ann-Sophie) Lehmann
- Prof. dr. K. (Karel) Vanhaesebrouck
- Prof. dr. H.J.G. (Henri) Beunders
- Em. prof. dr. S.L. (Sible) de Blaauw
- Drs. A.N. (Lex) ter Braak
- Em. prof. dr. C.A. (Claudine) Chavannes-Mazel
- Prof. dr. P.A.J.M. (Peter-Arno) Coppen
- Drs. P.H.G.J. (Patrick) Cramers
- Prof. dr. M. (Mark) Delaere
- Prof. dr. M. (Mark) Deuze
- Prof. dr. A. (Alexander) Dhoest
- Drs. M.J. (Marie-Jose) Eijkemans
- Em. prof. dr. R.E.O. (Rudi) Ekkart
- Prof. dr. phil. W.D. (Wolf-Dieter) Ernst
- Prof. dr. J.B.H. (Johan) de Haan
- Prof. dr. K. (Koenraad) Jonckheere
- Prof. dr. S. (Susan) Legene
- Prof. dr. P. (Philippe) Meers
- Drs. Y.H.M. (Yoeri) Meessen
- Prof. dr. J. (Joost) Raessens
- Dr. M. (Margriet) Schavemaker
- Drs. E.A.M. (Liesbeth) Schöningh
- Prof. dr. C.B. (Cas) Smithuijsen
- Dr. M.T.A. (Marie-Therese) van Thoor
- Prof. dr. E. (Lies) Wesseling
- Dr. M (Marlous) Willemsen
- M (Mirjam) Deckers BA [student-lid]
- S.W.J. (Stef) van Ool BA [student-lid]
- V.L. (Vivian) van Slooten MA [student-lid]
- E.M. (Eeke) van der Wal MA [student-lid]
- Prof. dr. A. (Ann) Rigney [referent Universiteit van Amsterdam]

- Em. prof. dr. C. (Carel) Jansen [referent Taal en Cultuur Studies Universiteit Utrecht]
- Prof. dr. E.J. (Liesbeth) Korthals Altes [referent Taal en Cultuur Studies Universiteit Utrecht]
- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig [referent Taal en Cultuur Studies Universiteit Utrecht]
- Prof. dr. D. (Dominiek) Sandra [referent Taal en Cultuur Studies Universiteit Utrecht]
- Dr. K.E. (Kim) Knibbe [referent Taal en Cultuur Studies Universiteit Utrecht]

Vorbereiding

Op 10 september 2018 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitaties. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 14 januari 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam ontving QANU het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en stuurde dit door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten, conform afspraak met de NVAO omtrent de beperking van de selectie van eindwerken bij voldoende overlap tussen opleidingen en in het geval van een gemeenschappelijke examencommissie, een selectie van 8 eindwerken van de te beoordelen opleiding. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden (totaal 20) over de periode 01-04-2017 tot 31-12-2018. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

Bij de scriptieselectie werd rekening gehouden met de voorwaarden die de NVAO stelt wanneer minder dan 15 scripties worden geselecteerd. De duale masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC) deelt haar examencommissie met de andere masteropleidingen binnen de Graduate School of Humanities. Ook is er sprake van overlap met andere opleidingen. Studenten delen het vak Key Concepts in Theatre and Performance Studies Amsterdam (12 EC) met de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC). De masteropleidingen in de Graduate School of Humanities delen voorts 8 algemene eindtermen.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie-rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie-rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 15, 16 en 17 mei 2019. Voorafgaand aan en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopsprekkuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig waren.
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De eerste en tweede secretaris schreven een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legden dat intern voor bij QANU voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC)

Beoogde leerresultaten

Het panel is positief over de profilering van de opleiding, die uniek is in Nederland vanwege de duale opzet. Daarin zijn theorie en praktijk verbonden en krijgen studenten zowel een vakopleiding tot dramaturg als een wetenschappelijke opleiding. Het panel is ook te spreken over de nadruk die het internationale en interculturele perspectief binnen de opleiding krijgt, zonder dat het Nederlandse perspectief uit het oog wordt verloren. De beoogde leerresultaten sluiten volgens het panel op adequate en concrete wijze aan op het profiel van de opleiding. Ze zijn in lijn met de Dublin-descriptoren en weerspiegelen het niveau dat bereikt dient te worden met een academische masteropleiding.

Onderwijsleeromgeving

Het panel stelt vast dat de masteropleiding Dramaturgie een helder en goed gestructureerd programma biedt en studenten voorziet van een solide scholing in de dramaturgie. Het waardeert in het bijzonder de wijze waarop het curriculum theorie en praktijk met elkaar verbindt en integreert, en de manier waarop interculturele competenties worden aangeboden. Het panel waardeert de verankering van de opleiding in de professionele realiteit en beveelt aan de beperkte instroom zorgvuldig te blijven bewaken om de markt niet te overvoeren met afgestudeerde dramaturgen. Het adviseert de opleiding om te onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om de aanpak van het eindwerk te verbreden met een vertaling naar de praktijk.

De opleiding kent een grote diversiteit aan werkvormen, die volgens het panel doorgaans goed gekozen zijn en zorgvuldig op leerdoelen en eindtermen zijn afgestemd. Een mooie vorm vindt het panel het praktijkproject, waarin studenten praktijkonderzoek doen en uiteindelijk een voorstelling maken, begeleid door academische en praktijkdocenten. Andere werkvormen die positief opvielen zijn workshops door gastdocenten, peer review door studenten en praktische oefeningen gebaseerd op reële formats uit het werkveld. Zowel de lange stage van 30 EC als de pre-stage zijn van grote meerwaarde voor de studenten, die daarmee op een veilige manier kennismaken met de beroepspraktijk.

Dankzij een mooie selectieprocedure, intensief en kleinschalig onderwijs door toegewijde docenten en succesvolle maatregelen om de doorstroom te bespoedigen, zoals de Summer en Winter Schools en het scriptietraject, is de studeerbaarheid van de opleiding volgens het panel in orde. Studievertraging wordt vaak veroorzaakt door uitloop van de stage. Dit gebeurt doorgaans op verzoek van de student en houdt verband met de starttijd en duur van theaterproducties. Om de studeerbaarheid te bevorderen en recht te doen aan de realiteit van het professionele veld, adviseert het panel de faculteit te onderzoeken of de tijdsduur van het bestaande programma zou kunnen worden uitgebreid, zodat studenten meer ruimte krijgen voor de stage. Met haar flexibele stagemogelijkheden en ruime aanbod aan keuzevakken biedt de opleiding studenten veel mogelijkheden hun studieprogramma naar eigen inzicht vorm te geven. De opleiding stelt studenten daarnaast in staat de stage of een programmaonderdeel in het buitenland te volgen, wat het panel een goede toevoeging vindt.

Het panel vindt de kwaliteit van zowel de vaste staf als de gastdocenten hoog en is te spreken over de manier waarop de opleiding via het werkveld de actualiteit-binnenhaalt. Het constateert dat met betrekking tot werkdruk voor docenten een kritische grens is bereikt, ondanks de inzet van gastdocenten, en dat de kwaliteit van het onderwijsprogramma bij voortdurende van de huidige situatie onder druk zal komen te staan. Het panel adviseert op dit punt op zeer korte termijn maatregelen te treffen. Hierbij is het volgens het panel nodig de opleiding ruimte en autonomie te geven om maatregelen te bepalen. Ook adviseert het om de opleidingscommissie hierbij goed te betrekken. Ten slotte is het verstandig de huidige instroom te blijven bewaken om te voorkomen dat grotere aantallen studenten leiden tot verdere verhoging van de werkdruk.

De opleiding kent een Nederlands- en een Engelstalige track en gaat in de praktijk pragmatisch om met de onderwijstaal: wanneer het Engels geen meerwaarde heeft voor de Nederlandstalige track, wordt een Nederlandse groep toegevoegd. Het panel prijst deze doelmatige omgang met de keuze voor de onderwijstaal, die steeds vanuit de eindtermen van de opleiding en de behoeften van de studenten en het beroepenveld beredeneerd wordt. Het is daarnaast tevreden met de faciliteiten: het eigen theater is van duidelijke meerwaarde voor de opleiding. Het panel is in het bijzonder te spreken over de aanwezigheid van een praktijkdocent in deze ruimte die de studenten ook technisch begeleidt. De combinatie van infrastructuur en technische staf maakt simulatie van de beroepspraktijk mogelijk, en dat is waardevol voor de studenten.

Toetsing

Het panel stelt vast dat de toetsing binnen de masteropleiding Dramaturgie doordacht, passend en gevarieerd is vormgegeven. Het beveelt aan na te gaan hoe de toetsing zo kan worden ingericht dat de werklast voor docenten en studenten omlaag gebracht kan worden zonder dat ze aan effectiviteit inboet. Hierbij valt te denken aan minder frequent toetsen. Mooi vindt het panel het dramaturgisch concept als toetsvorm, vanwege de coherente en doordachte opzet door de opleiding heen en de integratie van academische en praktische inhoud. Ook de stagebeoordeling, met een reflectieverslag, is goed vormgegeven. Het panel waardeert het dat de opleiding intensief bezig is met de ontwikkeling van toetsconcepten die passen bij de doelstellingen van de opleiding en moedigt haar aan om deze ontwikkeling door te zetten. Het heeft de beoordeling van scripties steekproefsgewijs bestudeerd en stelt vast dat die in alle gevallen aan de maat is. De beoordelingen van de scripties zijn volgens het panel meestal navolgbaar. In enkele gevallen hebben de twee beoordelaars tegenstrijdige commentaren ingevoerd, zonder de student uit te leggen hoe dat verschil zich vertaalt in de beoordeling. Het panel adviseert de opleiding de transparantie op dit punt te vergroten.

Het panel is onder de indruk van de manier waarop de examencommissie de kwaliteit van toetsing borgt van de opleidingen die onder haar verantwoordelijkheid vallen, waaronder de masteropleiding Dramaturgie. Het constateert dat de commissie hier veel werk voor verzet door niet alleen steekproeven te nemen van toetsen, maar ook toetspraktijken te bespreken met het onderwijzend personeel van de opleiding. Het panel adviseert de examencommissie om de opleidingen (ook op trackniveau) actief te informeren over mogelijkheden om de toetsing te stroomlijnen en de bijbehorende werkdruk te verminderen. Op die manier kan de examencommissie van nog meer toegevoegde waarde zijn. Het panel adviseert de faculteit daarnaast om de capaciteit van de examencommissie uit te breiden.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel heeft een selectie van eindwerken bestudeerd en is tevreden over het behaalde niveau in alle tracks. Positief vond het panel dat de onderwerpen actueel en gevarieerd zijn. In enkele scripties lieten theoretische benadering, structuur en diepgang nog wel eens te wensen over. De alumni van de opleiding die het panel sprak, gaven aan dankzij de opleiding goed voorbereid te zijn op de beroepspraktijk. Het is het panel duidelijk geworden dat afgestudeerde dramaturgen van deze opleiding met regelmaat in de theaterwereld worden aangesteld.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC)

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter van het panel, prof. dr. Jan Baetens, en de projectleider, dr. Fiona Schouten, verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 10 december 2019

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC), verder korthedshalve aangeduid als de opleiding Dramaturgie, bereidt de student voor op de professionele functie van dramaturg in de theatrale podiumkunsten. De opleiding kent sinds 2015 naast de Nederlandstalige track Dramaturgie ook een Engelstalige track onder de naam International Dramaturgy (MID). Terwijl de track Dramaturgie de Nederlandstalige markt als focus heeft, richt MID zich op het internationale werkveld. De opleiding beoogt theorie en onderzoek met de praktijk te verbinden: de afgestudeerde student beschikt over theaterwetenschappelijke kennis en vaardigheden, kan zelfstandig onderzoek doen en is daarnaast in staat om de verworven kennis in het productieproces van theater en andere podiumkunsten toe te passen. In overeenstemming met het feit dat theater- en performancepraktijken steeds meer in de richting van internationale en interculturele samenwerkingsverbanden bewegen, legt de opleiding nadruk op interculturele competenties.

Door de duale opzet van de opleiding waarin theorie en praktijk verbonden zijn en studenten zowel een vakopleiding als een wetenschappelijke opleiding krijgen, heeft de opleiding volgens het panel een uniek profiel. Er zijn in Nederland geen vergelijkbare opleidingen die op dit niveau studenten tot dramaturg opleiden. Het panel is ook te spreken over de nadruk die het internationale en interculturele perspectief krijgt, zonder dat het Nederlandse perspectief uit het oog wordt verloren.

Beoogde leerresultaten

De opleiding deelt een aantal eindtermen met de overige masteropleidingen in de faculteit (zie bijlage 1). De facultaire eindtermen omschrijven de algemene academische kennis en vaardigheden die de masterstudenten moeten kunnen laten zien na afronding van de opleiding. Deze eindtermen sluiten aan bij de Dublin-descriptoren en daarmee voldoen ze naar het oordeel van het panel aan de internationale standaarden die bereikt dienen te worden met een academische masteropleiding. Twee eindtermen voor duale masteropleidingen specificeren daarnaast de professionele oriëntatie. De opleiding kent ten slotte een aantal specifieke eindtermen, die zowel voor de Nederlandstalige als voor de Engelstalige track gelden. Deze sluiten volgens het panel op adequate en concrete wijze aan op het profiel van de opleiding.

Overwegingen

Het panel is positief over de profilering van de opleiding, die uniek is in Nederland vanwege de duale opzet. Daarin zijn theorie en praktijk verbonden en krijgen studenten zowel een vakopleiding tot dramaturg als een wetenschappelijke opleiding. Het panel is ook te spreken over de nadruk die het internationale en interculturele perspectief binnen de opleiding krijgt, zonder dat het Nederlandse perspectief uit het oog wordt verloren. De beoogde leerresultaten sluiten volgens het panel op adequate en concrete wijze aan op het profiel van de opleiding. Ze zijn in lijn met de Dublin-descriptoren en weerspiegelen het niveau dat bereikt dient te worden met een academische masteropleiding.

Conclusie

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC): het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma

Het programma van de opleiding (zie bijlage 2) omvat 90 EC en kent een duur van anderhalf jaar of drie semesters. De beide tracks, Dramaturgie en MID, kennen hetzelfde curriculum en verschillen in de gebruikte onderwijstaal. In het eerste semester volgen de studenten de kernmodule Key Concepts (12 EC) en het verplichte Seminar Dramaturgy (9 EC), waarin aandacht wordt besteed aan theoretische teksten over dramaturgie, analysevaardigheden en cultuurfilosofie. In de loop van het seminar passen de studenten de opgedane kennis in diverse interactieve werkvormen dramaturgisch toe. Deze fase wordt afgesloten met het zelfstandig schrijven van een dramaturgisch concept. In het tweede semester wordt dat concept aan het praktijkproject (6 EC) gekoppeld, dat wordt afgesloten met een voorstelling. Parallel werken studenten toe naar een eerste opzet van de masterscriptie (18 EC). Het voorbereidende scriptietraject eindigt met de Summer School, waar studenten onder begeleiding van de docenten een onderzoeksvorstel uitwerken. Verder volgen studenten keuzevakken die gedeeld worden met de masteropleiding Theatre Studies (16 EC). In het derde semester wordt de scriptie geschreven en volgen de studenten een stage. In de afsluitende Winter School presenteren de studenten hun resultaten aan het beginnende cohort dramaturgiestudenten en krijgen ze input van alumni en genodigden uit het werkveld.

Het panel vindt dat de opleiding een helder en goed gestructureerd programma biedt, met een goed evenwicht tussen basisvakken, keuzevakken die het perspectief verbreden, een intern praktijkproject, stage en scriptie. De opleiding biedt een brede blik op het theaterveld door middel van de stageplekken en de projecten. Ze geeft studenten volgens het panel een solide scholing in de dramaturgie: ze brengt studenten de eigenheid van de dramaturgie nadrukkelijk bij en hanteert een open definitie van het theater als object, zoals die ook in de beroepspraktijk gehanteerd wordt.

Het panel waardeert in het bijzonder de wijze waarop het curriculum theorie en praktijk met elkaar verbindt. Het programma is zowel gericht op bureau- als op productiedramaturgie, en er is een organisch evenwicht tussen theoretische reflectie en dramaturgische praktijk. De theoretische lijn en de onderzoeksvaardigheden komen door het hele programma heen nadrukkelijk aan bod en worden steeds verbonden met de praktijk, bijvoorbeeld in het praktijkproject en de stagewerkgroep. Het werkveld wordt op meerdere niveaus bij de opleiding betrokken, bijvoorbeeld via een adviesraad en door de actieve medewerking van werkveldvertegenwoordigers aan de verschillende programmaonderdelen. Voor de link naar de praktijk beschikt de opleiding over een netwerk van Nederlandse en buitenlandse podia en productiehuizen, theatergroepen, festivals en theatergerelateerde opleidingen op hbo-niveau. Hierdoor sluit de opleiding nauw aan bij de behoeften van het werkveld.

De sterke koppeling met het werkveld uit zich onder meer in de accurate en realistische beroepsvoorbereiding die studenten krijgen. Zij krijgen naar eigen zeggen duidelijk mee dat zij uitstromen in een beroep dat niet volledig geïnstitutionaliseerd is, waardoor zij doorgaans als freelancers aan de slag zullen gaan en hun functies deels zelf zullen moeten uitvinden. De koppeling blijkt ook uit het feit dat de opleiding in samenspraak met het beroepenveld heeft besloten het aantal opleidingsplaatsen beperkt te houden, om de markt niet te overvoeren met afgestudeerde dramaturgen. Het panel waardeert de manier waarop de opleiding verankerd is in de professionele realiteit en beveelt aan de beperkte instroom zorgvuldig te blijven bewaken.

Het valt het panel op dat de mooie integratie van theorie en praktijk die de opleiding Dramaturgie kenmerkt, niet consequent naar de scriptie is doorgetrokken, al worden studenten wel gemotiveerd om de verbinding met de praktijk te zoeken. Het adviseert de opleiding om te onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om de aanpak van het eindwerk te verbreden met een concrete vertaling naar de praktijk, bijvoorbeeld door studenten op de toepassing van het onderzoek te laten reflecteren, door scripties binnen het domein van de toegepaste dramaturgie te laten schrijven of door het eindwerk aan te vullen met een beleidsadvies.

Het panel heeft waardering voor de manier waarop interculturele competenties worden aangeboden in de beide tracks. Zo maken de studenten in het eerste semester kennis met teksten over *cultural translation*, en worden zij later in het curriculum (tijdens een stage in het buitenland of binnen het praktijkproject) uitgedaagd om hun competenties op het gebied van culturele vertaling verder te ontwikkelen. Studenten en alumni zijn hierover te spreken.

Werkvormen

De opleiding kent een grote diversiteit aan werkvormen, variërend van het maken van schrijfopdrachten of een onderzoeksvorstel tot interviews met dramaturgen, voorstellingsbezoeken en projecten met studenten van andere kunstopleidingen. De opleiding zet doelbewust in op activerend kleinschalig onderwijs, waarbij ook de *international classroom* benut wordt. Dit gebeurt voor beide tracks: de Nederlandstalige en de Engelstalige track bieden gezamenlijke Engelstalige werkgroepen aan, zodat alle studenten hier baat bij hebben.

De werkvormen zijn volgens het panel doorgaans goed gekozen en zorgvuldig op leerdoelen en eindtermen afgestemd. Een mooie vorm vindt het panel het praktijkproject, waarin studenten praktijkonderzoek doen en uiteindelijk een voorstelling maken, begeleid door academische en praktijkdocenten. Heel positief is volgens het panel de manier waarop studenten hier de inzichten, discussies en producten uit andere opleidingsdelen (zoals het dramaturgisch concept) kunnen inzetten. Andere werkvormen die positief opvielen zijn workshops door gastdocenten, peer review door studenten en praktische oefeningen gebaseerd op reële formats uit het werkveld.

Studenten volgen een of meer stages (totaal 30 EC). Vanwege uiteenlopende productietijden van theaterproducties is er geen voorgeschreven periode waarin de stage plaatsvindt. De opleiding maakt een onderscheid tussen 'pre-stages' en 'lange stages'. De lange stage bestaat uit het werken in de dramaturgiepraktijk, begeleid door een dramaturg of het equivalent hiervan binnen een kunstinstelling. Pre-stages betreffen projecten met andere opleidingen, zoals het Opera Forward Project, waarbij vijf tot zes dramaturgen-in-opleiding samen met regiestudenten, scenografen, zangers, dirigenten en instrumentalisten van conservatoria en hogescholen een mini-opera voorbereiden en tot opvoering brengen tijdens het Opera Forward Festival in maart van elk jaar. Het panel stelt vast dat een dergelijk project net als de lange stage van grote meerwaarde is voor de studenten. Zij gaan hier binnen een veilig kader en onder zorgvuldige begeleiding een samenwerking aan met kunstenaars en andere professionals zoals ze die in hun loopbaan als dramaturg ook kunnen meemaken.

Studeerbaarheid en studentgerichtheid

De opleiding selecteert haar studenten op kwaliteit en motivatie, om zo te zorgen dat zij de juiste capaciteiten en interesse hebben om de opleiding af te ronden. De groepsgrootte wordt door de selectie in evenwicht gehouden met de opleidingscapaciteit en het aantal stageplekken. Voorwaarde voor toelating is een bachelordiploma in de geesteswetenschappen of sociale wetenschappen met een minimum van 30 EC op het gebied van theater, drama of performance studies. Een selectiecommissie van drie docenten theaterwetenschap en een dramaturg uit de Nederlandse-Vlaamse theaterpraktijk selecteert studenten op basis van het dossier dat ze indienen en individuele selectiegesprekken. Het dossier bevat een opzet voor een dramatisch concept dat gedurende de opleiding verder uitgebouwd zal worden. Desgevraagd zeiden studenten en alumni deze opdracht te hebben ervaren als zeer uitdagend en daardoor een goede en activerende opmaat voor deze opleiding. Naar het oordeel van het panel is deze selectieprocedure helder en zorgvuldig, en dankzij

de bijzondere vormgeving een goede graadmeter voor de motivatie en kwaliteit van instromende studenten.

Eenmaal in de opleiding wordt de studeerbaarheid bewaakt dankzij verschillende maatregelen die de opleiding in recente jaren heeft getroffen. Daaronder vallen de Summer en de Winter School. De Summer School ondersteunt het schrijven van de scriptie: studenten werken aan hun individuele onderzoeksvoorstel, verrichten peer review, ontvangen feedback van de kerndocenten en bezoeken en bespreken gezamenlijk voorstellingen. Ook komen studenten in aanraking met *best (research) practices* door lezingen van gastonderzoekers. De Winter School van twee dagen fungeert als terugkommoment voor bijna-afgestudeerden. Daarnaast voorziet het scriptietraject in heldere deadlines en een duidelijke structuur. Ook het stageproces is duidelijk gereguleerd en beschreven.

Studenten en alumni lieten het panel weten dat de docenten toegewijd zijn en altijd klaarstaan om de studenten te helpen en begeleiden. Het studentenhoofdstuk van de zelfevaluatie meldt dat zij het gevoel hebben dat de opleiding er alles aan doet hen met de dramaturgische praktijk vertrouwd te maken en hen in hun individuele trajecten optimaal te begeleiden. De opleiding biedt hen een warme gemeenschap waarin de lijnen kort zijn, en dat is bevorderlijk voor de studeerbaarheid. De internationale studenten ervaren een zachte landing dankzij de intensieve en kleinschalige onderwijsvormen in het programma en de aandacht voor interculturele competenties door de opleiding heen.

Ondanks dat de opleiding investeert in het studeerbaar houden van haar programma, lopen studenten toch vaak vertraging op. De oorzaak is vaak uitloop van de stage of het volgen van twee stages; de vertraging geschiedt veelal op uitdrukkelijke wens van de studenten. Hierin speelt mee dat in de opleiding het begin en einde van de stage niet vaststaan, maar flexibel zijn: zo worden studenten in staat gesteld aan bepaalde producties mee te werken. Het panel kan zich geheel vinden in deze keuze en ziet de studeerbaarheid van de stage niet als problematisch. Het heeft bovendien uit de rendementgegevens die het heeft ingezien, opgemaakt dat uitstel bij deze studenten niet leidt tot afstel. Om de studeerbaarheid te bevorderen en tegelijk recht te doen aan de realiteit van het professionele veld, adviseert het panel de faculteit daarom te onderzoeken of de tijdsduur van het bestaande programma zou kunnen worden uitgebreid zodat studenten meer ruimte krijgen voor de stage.

Met haar flexibele stagemogelijkheden en haar ruime aanbod aan keuzevakken biedt de opleiding Dramaturgie studenten veel mogelijkheden hun studieprogramma naar eigen inzicht vorm te geven. De opleiding stelt studenten daarnaast ook in staat de stage of een programmaonderdeel in het buitenland te volgen. De Engelstalige track MID werkt samen met vijf buitenlandse opleidingen, bijvoorbeeld in Kaapstad en Stockholm. Gezien het gewicht dat interculturele competenties in de masteropleiding hebben, is dit volgens het panel een goede aanvulling binnen het programma.

Onderwijstaal

De opleiding kent een Nederlands- en een Engelstalige track en gaat in de praktijk pragmatisch om met de onderwijstaal. Studenten in de Nederlandstalige track delen bijvoorbeeld werkgroepen met de studenten in de MID-track en profiteren zo van de *international classroom*. Wanneer het Engels geen meerwaarde heeft voor de Nederlandstalige track, wordt een Nederlandse groep toegevoegd, bijvoorbeeld bij praktische oefeningen. Ook wordt zonodig de mogelijkheid geboden om bepaalde tekst- en taalcompetenties in het Nederlands te oefenen. Het panel vindt dit een goede benadering en prijst de doelmatige omgang met de keuze voor de onderwijstaal, die steeds vanuit de eindtermen van de opleiding en de behoeften van de studenten en het beroepenveld beredeneerd wordt.

Onderwijsgevend personeel

Het kernteam van docenten bestaat uit zeven stafleden, onder wie één hoogleraar, twee UHD's, twee UD's, een praktijkdocent en een docent in de laatste fase van haar PhD. Alle faculteitsleden zijn in bezit van een BKO- of SKO-certificaat. De docenten hebben diverse achtergronden, complementaire expertises en vormen samen een internationaal team. De diversiteit van de docentengroep wordt

binnen de vakken benut om het interculturele perspectief vorm te geven. Elk semester nodigt de opleiding gastdocenten uit het werkveld uit voor lezingen, masterclasses en workshops. Studenten worden ook regelmatig bij onderzoeksprojecten van docenten betrokken. Voor de praktijkopdrachten is daarnaast ondersteunende staf beschikbaar. Het panel vindt de kwaliteit van zowel de vaste staf als de gastdocenten hoog en is te spreken over de manier waarop de vaste staf de actualiteit in de opleiding binnen brengt via hun contacten met het beroepenveld. De korte stage bij de Opera is hiervan een mooi voorbeeld.

Hoge werkdruk onder de docentenstaf is een probleem binnen de opleiding; de staf doceert niet alleen in deze masteropleiding, maar wordt ook in andere opleidingen ingezet. De ervaren werkbelasting wordt naar de mening van het panel vergroot door het '884'-systeem (semesters met onderwijsblokken van steeds 8, 8 en 4 weken), dat niet minder dan 40 aaneengesloten onderwijsweken tot gevolg heeft. De faculteit erkent dat de werkdruk te hoog is en heeft al beleid geformuleerd om de urennormering zodanig aan te passen dat het onderwijzend personeel realistischer takenpakketten krijgt. Ook is er aandacht voor de noodzaak tijd vrij te maken voor het doen van onderzoek. Binnen de opleiding wordt het probleem van werkdruk wordt deels geadresseerd door de inzet van gastdocenten.

Het panel stelt desondanks vast dat er een kritische grens is bereikt en dat de kwaliteit van de opleiding bij voortdurende van deze situatie onder druk zal komen te staan. Het adviseert dan ook op zeer korte termijn maatregelen te treffen. Hierbij is het volgens het panel nodig ook specifiek te kijken hoe de opleiding het meest geholpen zou zijn en haar hierin ruimte en autonomie te geven. Bij het formuleren van maatregelen om de werklust te verlichten zou volgens het panel ook de opleidingscommissie beter betrokken moeten worden. Uit de documentatie die het ontving voor het visitatiebezoek maakte het panel op dat de opleidingscommissie als beleidsinstrument nog niet altijd optimaal wordt benut. Ten slotte zou de huidige instroom moeten worden bewaakt om te voorkomen dat grotere aantallen studenten leiden tot verdere verhoging van de werkdruk.

Faciliteiten

Theaterwetenschap aan de UvA beschikt over een eigen theater, het Universiteitstheater, waarvan ook de studenten van Dramaturgie en MID volop gebruikmaken. Dit theater beschikt over alle benodigde basisvoorzieningen en voorziet in personele ondersteuning. Het is volgens het panel van evidente meerwaarde voor de opleiding. Het panel is in het bijzonder te spreken over de aanwezigheid van een praktijkdocent in deze ruimte die de studenten ook technisch begeleidt. De combinatie van infrastructuur en technische staf maakt simulatie van de beroepspraktijk mogelijk, en dat is waardevol voor de studenten.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de masteropleiding Dramaturgie een helder en goed gestructureerd programma biedt en studenten voorziet van een solide scholing in de dramaturgie. Het waardeert in het bijzonder de wijze waarop het curriculum theorie en praktijk met elkaar verbindt en integreert, en de manier waarop interculturele competenties worden aangeboden. Het panel waardeert de verankering van de opleiding in de professionele realiteit en beveelt aan de beperkte instroom zorgvuldig te blijven bewaken om de markt niet te overvoeren met afgestudeerde dramaturgen. Het adviseert de opleiding om te onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om de aanpak van het eindwerk te verbreden met een vertaling naar de praktijk.

De opleiding kent een grote diversiteit aan werkvormen, die volgens het panel doorgaans goed gekozen zijn en zorgvuldig op leerdoelen en eindtermen zijn afgestemd. Een mooie vorm vindt het panel het praktijkproject, waarin studenten praktijkonderzoek doen en uiteindelijk een voorstelling maken, begeleid door academische en praktijkdocenten. Andere werkvormen die positief opvielen zijn workshops door gastdocenten, peer review door studenten en praktische oefeningen gebaseerd op reële formats uit het werkveld. Zowel de lange stage van 30 EC als de pre-stage zijn van grote meerwaarde voor de studenten, die daarmee op een veilige manier kennismaken met de beroepspraktijk.

Dankzij een mooie selectieprocedure, intensief en kleinschalig onderwijs door toegewijde docenten en succesvolle maatregelen om de doorstroom te bespoedigen, zoals de Summer en Winter Schools en het scriptietraject, is de studeerbaarheid van de opleiding volgens het panel in orde. Studievertraging wordt vaak veroorzaakt door uitloop van de stage. Dit gebeurt doorgaans op verzoek van de student en houdt verband met de starttijd en duur van theaterproducties. Om de studeerbaarheid te bevorderen en recht te doen aan de realiteit van het professionele veld, adviseert het panel de faculteit te onderzoeken of de tijdsduur van het bestaande programma zou kunnen worden uitgebreid, zodat studenten meer ruimte krijgen voor de stage. Met haar flexibele stagemogelijkheden en ruime aanbod aan keuzevakken biedt de opleiding studenten veel mogelijkheden hun studieprogramma naar eigen inzicht vorm te geven. De opleiding stelt studenten daarnaast in staat de stage of een programmaonderdeel in het buitenland te volgen, wat het panel een goede toevoeging vindt.

Het panel vindt de kwaliteit van zowel de vaste staf als de gastdocenten hoog en is te spreken over de manier waarop de opleiding via het werkveld de actualiteit-binnenhaalt. Het constateert dat met betrekking tot werkdruk voor docenten een kritische grens is bereikt, ondanks de inzet van gastdocenten, en dat de kwaliteit van het onderwijsprogramma bij voortdurende van de huidige situatie onder druk zal komen te staan. Het panel adviseert op dit punt op zeer korte termijn maatregelen te treffen. Hierbij is het volgens het panel nodig de opleiding ruimte en autonomie te geven om maatregelen te bepalen. Ook adviseert het om de opleidingscommissie hierbij goed te betrekken. Ten slotte is het verstandig de huidige instroom te blijven bewaken om te voorkomen dat grotere aantallen studenten leiden tot verdere verhoging van de werkdruk.

De opleiding kent een Nederlands- en een Engelstalige track en gaat in de praktijk pragmatisch om met de onderwijstaal: wanneer het Engels geen meerwaarde heeft voor de Nederlandstalige track, wordt een Nederlandse groep toegevoegd. Het panel prijst deze doelmatige omgang met de keuze voor de onderwijstaal, die steeds vanuit de eindtermen van de opleiding en de behoeften van de studenten en het beroepenveld beredeneerd wordt. Het is daarnaast tevreden met de faciliteiten: het eigen theater is van duidelijke meerwaarde voor de opleiding. Het panel is in het bijzonder te spreken over de aanwezigheid van een praktijkdocent in deze ruimte die de studenten ook technisch begeleidt. De combinatie van infrastructuur en technische staf maakt simulatie van de beroepspraktijk mogelijk, en dat is waardevol voor de studenten.

Conclusie

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC): het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De toetsing binnen de masteropleiding volgt het toetsbeleid van de Faculteit der Geesteswetenschappen, dat in lijn ligt met het universitaire toetsbeleidskader. In deze stukken zijn onder meer processen rondom het opstellen en afnemen van toetsen vastgelegd. Zo schrijft het toetsbeleid voor dat de toetsing van elk curriculumonderdeel gelijkmatig over meerdere toetsmomenten verdeeld wordt om de werklast te spreiden en studenten vanaf de start van een vak te activeren. Volgens het toetsplan van de opleiding hanteert ze minimaal twee toetsmomenten per 6 EC, en vaak meer. Het panel kan zich vinden in de wens om toetsmomenten te spreiden, maar tekent aan dat de opleiding nu wel erg veel toetsen kent. Dit betekent een verhoging van de werkdruk voor de docenten, zeker omdat de toetsen gepaard gaan met rubrics, matrices en beoordelingsformulieren die de kwaliteit van de beoordeling garanderen en vastleggen. Daarbij komt het '884'-systeem: elk semester kent twee keer 8 en een keer 4 onderwijsweken achter elkaar. Dat

systeem biedt relatief weinig ruimte voor uitloop. Ook valt op dat er vrij frequent wordt gekozen voor summatieve toetsing, wat een hogere druk legt op studenten. Het panel beveelt aan de toetsing nog eens te bekijken en na te gaan hoe de werklast op dat gebied voor docenten en studenten omlaag gebracht kan worden zonder dat de toetsing aan effectiviteit inboet.

De toetsvormen binnen de opleiding zijn volgens het panel goed gevarieerd en passend bij de te toetsen stof. Een aantal toetsen wordt zowel door beoordelaars uit de opleiding als door mensen uit het werkveld beoordeeld. Studenten krijgen onder meer schrijfp opdrachten en geven elkaar formatieve feedback. Mooi is wat het panel betreft het dramaturgisch concept als toetsvorm, waarin de student het concept rondom een zelfgekozen bron (theatertekst, boek, manifest, libretto, etc.) doordenkt van idee tot opvoering en daarbij inzicht in productieprocessen verbindt met vakspecifieke kennis. Het dramaturgisch concept maakt in eerste opzet deel uit van de selectieprocedure van de opleiding en vormt vervolgens het eindwerkstuk van het Seminar Dramaturgy. In het tweede semester vertalen de studenten dit eindwerkstuk naar het podium binnen de kernmodule Praktijkproject. Het panel is zeer te spreken over deze coherente en doordachte opzet, die door de opleiding heen loopt en de academische en de praktische inhoud en vaardigheden integreert. Het panel waardeert het dat de opleiding intensief bezig is met de ontwikkeling van dergelijke toetsconcepten die passen bij de doelstellingen van de opleiding en moedigt haar aan om deze ontwikkeling door te zetten.

De stage wordt afgesloten met een stageverslag. Getoetst wordt hierbij de mate van reflectie op de positie van de instelling in het veld en het werkproces binnen de stage (vaak gerelateerd aan een productieproces van een voorstelling). Ook het verband met verworven kennis binnen de opleiding en de eigen ontwikkeling als dramaturg vormen een onderwerp van het reflectieverslag. Binnen het Praktijkproject en de stage(s) wordt de kwaliteit door de twee begeleiders bewaakt. Ook vindt er peerreview door andere docenten plaats. Het panel is positief over deze zorgvuldige toetsing.

Het panel is tevreden over de beoordeling van de masterscriptie. Het gebruikte standaard scriptieformulier is constructief en biedt plaats voor opmerkingen die de ontwikkeling van de student ten goede komen. Het panel adviseert dit formulier ook formatief te benutten tijdens het scriptieproces, zodat een optimaal leereffect wordt bereikt. Het panel heeft de beoordeling van scripties steekproefsgewijs bestudeerd en stelt vast dat die in alle gevallen aan de maat is. De beoordelingen zijn volgens het panel meestal navolgbaar. In enkele gevallen hebben de twee beoordelaars tegenstrijdige commentaren ingevoerd, zonder de student uit te leggen hoe dat verschil zich vertaalt in de beoordeling. Het panel adviseert de opleiding de transparantie op dit punt te vergroten.

Examencommissie

De opleiding valt onder de examencommissie van de Graduate School of Humanities, die verantwoordelijk is voor de kwaliteit van toetsing in alle facultaire masteropleidingen. De commissie heeft vijf leden en bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende clustercommissies van groepen opleidingen, naast een extern lid. Elke opleiding kent een afgevaardigde die intermedieert tussen opleiding en examencommissie. De afgevaardigde adviseert de commissie over reguliere en opleidings specifieke zaken als studentenverzoeken, plagiaat en vrijstellingen. Grotere onderwerpen komen in de examencommissie zelf aan de orde, die proactief thema's selecteert om haar taken op het gebied van kwaliteitszorg te vervullen. De examencommissie draagt ook bij aan de kennis rondom toetsing bij de docentenstaf en het opleidingsmanagement. Een kerntaak van de examencommissie is de regelmatige controle van toetsing in de vakken en van de kwaliteit van de eindwerken met behulp van steekproeven.

Het panel is onder de indruk van de manier waarop de examencommissie de kwaliteit van toetsing van de masteropleiding borgt. Het constateert dat de commissie hier veel werk voor verzet door niet alleen steekproeven te nemen van toetsen, maar ook toetspraktijken te bespreken met het onderwijzend personeel van de opleiding. Het panel waardeert hierbij dat de examencommissie eerst het gesprek aangaat met collega's voordat ze meer formele maatregelen treft. De capaciteit van de

examencommissie is vrij beperkt in het licht van het grote aantal opleidingen en studenten dat onder haar verantwoordelijkheid valt. De commissie is vanwege haar beperkte tijd en budget op zoek naar manieren om effectiever vorm te geven aan de uitvoering van haar wettelijke taken. Het panel adviseert de examencommissie om niet meer steekproeven van toetsen te gaan nemen, maar eerder actief te investeren in het sterker monitoren van de toetskwaliteit door de verschillende opleidingen en tracks heen. De commissie zou de tracks en opleidingen actief kunnen informeren over mogelijkheden om de toetsing te stroomlijnen en de bijbehorende werkdruk te verminderen. Op die manier kan de examencommissie van nog meer toegevoegde waarde zijn. Het panel adviseert de faculteit daarnaast om de capaciteit van de examencommissie uit te breiden.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de toetsing binnen de masteropleiding Dramaturgie doordacht, passend en gevarieerd is vormgegeven. Het beveelt aan na te gaan hoe de toetsing zo kan worden ingericht dat de werklast voor docenten en studenten omlaag gebracht kan worden zonder dat ze aan effectiviteit inboet. Hierbij valt te denken aan minder frequent toetsen. Mooi vindt het panel het dramaturgisch concept als toetsvorm, vanwege de coherente en doordachte opzet door de opleiding heen en de integratie van academische en praktische inhoud. Ook de stagebeoordeling, met een reflectieverslag, is goed vormgegeven. Het panel waardeert het dat de opleiding intensief bezig is met de ontwikkeling van toetsconcepten die passen bij de doelstellingen van de opleiding en moedigt haar aan om deze ontwikkeling door te zetten. Het heeft de beoordeling van scripties steekproefsgewijs bestudeerd en stelt vast dat die in alle gevallen aan de maat is. De beoordelingen van de scripties zijn volgens het panel meestal navolgbaar. In enkele gevallen hebben de twee beoordelaars tegenstrijdige commentaren ingevoerd, zonder de student uit te leggen hoe dat verschil zich vertaalt in de beoordeling. Het panel adviseert de opleiding de transparantie op dit punt te vergroten.

Het panel is onder de indruk van de manier waarop de examencommissie de kwaliteit van toetsing borgt van de opleidingen die onder haar verantwoordelijkheid vallen, waaronder de masteropleiding Dramaturgie. Het constateert dat de commissie hier veel werk voor verzet door niet alleen steekproeven te nemen van toetsen, maar ook toetspraktijken te bespreken met het onderwijzend personeel van de opleiding. Het panel adviseert de examencommissie om de opleidingen (ook op trackniveau) actief te informeren over mogelijkheden om de toetsing te stroomlijnen en de bijbehorende werkdruk te verminderen. Op die manier kan de examencommissie van nog meer toegevoegde waarde zijn. Het panel adviseert de faculteit daarnaast om de capaciteit van de examencommissie uit te breiden.

Conclusie

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC): het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het panel heeft een selectie van eindwerken bestudeerd en is tevreden over het door de afgestudeerden behaalde niveau. Positief vond het de vaak originele en actuele onderwerpskeuze. In enkele scripties zag het panel dat de studenten worstelden met het operationaliseren van theoretische concepten. Ook lieten structuur en analytische diepgang nog wel eens te wensen over.

Het zelfevaluatie rapport vermeldt dat er een aantoonbare doorstroom is van afgestudeerden naar de dramaturgische praktijk. Aangezien zij doorgaans als freelancer aan het werk gaan, is het alumnisucces lastiger te meten. Niettemin is het panel duidelijk geworden dat afgestudeerde dramaturgen van deze opleiding met regelmaat in de theaterwereld worden aangesteld. De alumni die het panel sprak, gaven aan dankzij de opleiding goed voorbereid te zijn op de beroepspraktijk.

Overwegingen

Het panel heeft een selectie van eindwerken bestudeerd en is tevreden over het behaalde niveau in alle tracks. Positief vond het panel dat de onderwerpen actueel en gevarieerd zijn. In enkele scripties lieten theoretische benadering, structuur en diepgang nog wel eens te wensen over. De alumni van de opleiding die het panel sprak, gaven aan dankzij de opleiding goed voorbereid te zijn op de beroepspraktijk. Het is het panel duidelijk geworden dat afgestudeerde dramaturgen van deze opleiding met regelmaat in de theaterwereld worden aangesteld.

Conclusie

Duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC): het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel oordeelt dat de duale masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC) van de Universiteit van Amsterdam aan de vier standaarden voldoet. Het panel adviseert derhalve positief over de heraccreditatie van de opleiding.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC)* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

a. Academic ability

The student who has completed the Master's degree programme:

1. should have insight into the key research methods in the field;
2. should be able to interpret, assess and take an individual position on academic practice – and the results thereof – within the field of study;
3. should be able to assess relevant scientific literature;
4. should be able to independently formulate questions with regard to the field of study, to operationalise those questions and represent them in a research plan;
5. should be able to independently carry out research in the field of study and report on that research orally and in writing in a way that complies with the common academic conventions in the field of study;
6. should be able to present any scientific knowledge and insights gained during the degree programme and transfer them to a broader audience than the academic community;
7. should be able to answer scientific questions using knowledge of a specialism within the degree programme;
8. should be able to work in a team and give and incorporate feedback in a constructive way.

b. Subject-specific exit qualifications

The student who has completed the Master's degree programme:

1. should have gained extensive and successful practical experience in the field at one or several relevant institutions outside the University of Amsterdam;
2. should be able to analyse and critically evaluate any (professional) experience gained in practice, resulting in a scientific reflection on the profession in general.

c. Track-specific exit qualifications

The student who has completed the degree programme:

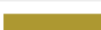

1. should be skilled in conducting dramaturgic research and reporting on that research in a manner that meets the generally accepted standards in the discipline;
2. should have experience in specific dramaturge's skills, such as analysing stage texts and productions, translating, editing and compiling texts, developing a dramaturgic concept and writing texts for publicity and educational purposes;
3. should have an understanding of the organisation of theatre productions and the theatre industry;
4. should have an understanding of Dutch and international theatre in the broadest sense.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Programme

Year 1

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Key Concepts in Theatre and Performance Studies Amsterdam			12
> Seminar Dramaturgy			9
> <i>Mandatory electives: Master Seminar</i>			9
Master's Internship International Dramaturgy			30
> <i>Free electives</i>			6
> Practical Project			6

Year 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Master's Thesis International Dramaturgy			18

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Woensdag 15 mei 2019			
09.00	09.15	Ontvangst en welkom	
09.15	11.15	Voorbereidend overleg panel en inzien documenten	
11.15	12.30	Presentatie onderwijsdirecteuren en interview inhoudelijke verantwoordelijken	
12.30	13.00	Lunch	
13.00	13.45	Interview studenten Ba Kunstgeschiedenis	Interview studenten Ba Muziekwetenschap
13.45	14.30	Interview docenten Ba Kunstgeschiedenis	Interview docenten Ba Muziekwetenschap
14.30	15.00	Terugkoppeling panel en pauze	
15.00	15.45	Interview studenten Ba Cultuurwetenschappen	Interview studenten Ba Theaterwetenschap
15.45	16.30	Interview docenten Ba Cultuurwetenschappen	Interview docenten Ba Theaterwetenschap
16.30	17.00	Terugkoppeling panel en pauze	
17.00	17.30	Interview examencommissie bacheloropleidingen	
17.30	18.30	Intern overleg + opstellen voorlopige bevindingen, waarbij mogelijkheid is tot vragen stellen aan opleidingsmanagement (18.00 – 18.30)	

Donderdag 16 mei 2019		
09.00	11.15	Aankomst, panel intern opstellen voorlopige bevindingen (incl. inloopspreekuur, 10.00 – 10.30 uur)
11.15	11.40	Interview studenten M Erfgoedstudies 120 EC (dual)
11.40	12.05	Interview docenten M Erfgoedstudies 120 EC (dual)
12.05	12.40	Lunch
12.40	13.40	Interview studenten M Erfgoedstudies 90 EC (dual/ deeltijd) en studenten M Erfgoedstudies 60 EC (vol-/deeltijd)
13.40	14.40	Interview docenten M Erfgoedstudies 90 EC (dual/ deeltijd) en docenten M Erfgoedstudies 60 EC (vol-/deeltijd)
14.40	14.55	Pauze
14.55	15.35	Interview studenten master K&C 60 (vol-/deeltijd)
15.35	16.15	Interview docenten master K&C 60 (vol-/deeltijd)
16.15	16.30	Pauze
16.30	16.55	Interview studenten masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (dual)
16.55	17.20	Interview docenten masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (dual)
17.20	18.30	Intern overleg panel en opstellen voorlopige bevindingen

Vrijdag 17 mei 2019		
09.00	09.30	Aankomst, intern overleg panel
09.30	10.15	Interview examencommissie masteropleidingen
10.15	10.45	Intern overleg panel
10.45	11.45	Eindgesprek management
11.45	12.45	Panel intern opstellen voorlopige bevindingen
12.45	13.15	Lunch
13.15	16.00	Panel intern opstellen voorlopige bevindingen en voorbereiden mondelinge rapportage
16.00	16.30	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel
16.30	17.30	Ontwikkelgesprek (parallelsessies)

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 8 eindwerken bestudeerd van de duale masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen (90 EC). De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene UvA-documenten

- Facultair rapport onderwijsvisitaties
- Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig
- Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweetalige Faculteit
- Facultair Strategisch Plan 2016-2020
- Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018
- Kader Toetsbeleid
- Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen
- Examencommissie College of Humanities, Bachelorscripties en hun beoordeling

Jaarverslagen Examencommissies

- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie College of Humanities
- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie Graduate School of Humanities

Jaarverslagen opleidingscommissies

- Jaarverslag OC ACW 2016-2017
- Jaarverslag OC ACW 2017-2018
- Jaarverslag OC Theaterwetenschap 2016-2017
- Jaarverslag OC Theaterwetenschap 2017-2018
- Jaarverslag OC Muziekwetenschap 2017-2018
- Jaarverslag OC Kunstgeschiedenis 2016-2017
- Jaarverslag OC Kunstgeschiedenis 2017-2018
- Annual report OC MA Heritage 2016-2017
- Annual report OC MA Heritage 2017-2018
- Annual report MA Preservation and Presentation of the Moving Image 2016-2017
- Annual report MA Preservation and Presentation of the Moving Image 2017-2018
- Annual report OC MA K&C 2016-2017
- Annual report OC MA K&C 2017-2018

Vakkenselectie

Van onderstaande vakken is het studiemateriaal (studiehandleidingen, toetdossier) digitaal aangeboden. Daarnaast heeft het panel toegang gehad tot de Canvasomgeving van deze vakken.

Ba Cultuurwetenschappen

- Internationaal cultuurbeleid
- I Amsterdam

Ba Kunstgeschiedenis

- Kunsttechnieken en visuele analyse II
- Tekeningen in Focus

Ba Muziekwetenschap

- An Introduction to Cultural Musicology
- Historische Muziekwetenschap 1600-1800

Ba Theaterwetenschap

- Dramaturgie
- Performance Analyse

DMa Erfgoedstudies 90

- Track AIS 90: Society and Its Infrastructures
- Track AIS 90: Recordkeeping Informatics
- Track PPMI: Preservation & Restoration
- Track Museumstudies: History, Theory and Sources
- Track Heritagestudies: 147613096Y / MA Heritage Studies: Heritage & Memory Theory

DMa Erfgoedstudies 120

- Collecting, Curating and Display
- Curatorial Practices in the Contemporary world I
- Curatorial Practices in the Contemporary world II

M Erfgoed 60

- Information Analytics and Digital Humanities

Ma Kunst- en cultuurwetenschappen 60

- Art and Activism
- Kunst en de canon
- Comparative and Cultural Analysis
- Kunst en cultuur in het publieke domein
- How Music Works: Cognitive and Computational Perspectives

DMa kunst- en cultuurwetenschappen 90

- Seminar Dramaturgy
- Key Concepts In Theatre and Performance Studies

Overig

- Voorbeelden stageverslagen en beoordelingen Duale Ma Heritage Studies (120 EC) Curating Art and Cultures.
- Verslag veldadviesraad mei 2019 BA en MA Kunstgeschiedenis mei 2019
- Kengetallen CoH K&C
- Kengetallen GSH K&C

